

Mulig oppdeling av Viken/Innspill til kommunenes høringssvar

Notat til møte med gruppeledere og lokallagsledere i Viken 6. januar 2022

Hovedargumentasjon

Venstre vil at Norge skal ha tre folkevalgte nivåer

Venstre har ønsket en regionreform for å styrke det regionale nivået og overføre mer makt og oppgaver til fylkene. Venstre vil styrke fylkeskommunene og fortsette å kjempe for overføring av mer makt og flere oppgaver til fylkene. Det vil også styrke demokratiet og det regionale folkevalgte nivåets legitimitet.

Dersom det nå blir en oppdeling av fylker igjen, vil det svekke fylkeskommunen og svekke den regionale politikkenes legitimitet. Det vil ikke styrke demokratiet, men vil med stor sannsynlighet føre til at fylkeskommunen på sikt avvikles, noe som vil gi økt sentralisering av makt til staten og statsbyråkratiet.

Venstre vil at Viken skal vise vei.

Venstre ønsker et sterkt Viken for framtida som leverer gode tjenester til innbyggerne og er en sterk utviklingsaktør i Norge og i Europa.

Kommunene i Viken og innbyggerne i Viken har mange felles utfordringer og muligheter som allerede er integrert på mange områder med felles bolig- og arbeidsmarked. 773 000 av Vikens 1 200 000 innbyggere bor i kommuner som grenser til kommuner som tidligere lå i et annet fylke, og 160 000 mennesker krysser daglig tidligere fylkesgrenser på vei til og fra jobb skole eller fritidsaktiviteter. Når fylkesgrensene er borte er hindre fjernet for å utvikle bedre tjenester for innbyggerne og en sterkere region.

Viken gir mange muligheter, og de må brukes. Vi trenger en framoverlent fylkeskommune som er en sterk utviklingsaktør og som gir kommunene god støtte og forutsigbarhet.

- Viken er Norges største skoleeier for videregående skole og har et fantastisk utgangspunkt for å skape Norges beste skole, og være en pådriver og utvikler på alle sider av skolefeltet og med det påvirke den nasjonale skoledebatten og komme med løsninger som resten av skole-Norge kan inspireres av - vise vei.
- Viken har en stor andel av Norges nullutslippskjøretøy, pluss hus og teknologiske lavutslippsløsninger på mange områder, og vi har kompetansemiljøer - næringsliv med høy kompetanse på ulike sider av det grønne skiftet. Dette gir Viken en unik mulighet til å gå foran som nullutslipps-region i Norge og i Europa.
- Viken har sammen med Oslo størstedelen av kollektivreisene i Norge. Dette er et stort ansvar, men gir oss også store muligheter. Her kan Viken, sammen med Oslo, utvikle framtidens sømløse og rimelige kollektivtrafikk i hele regionen, til beste for innbyggerne og miljøet.
- Vikens solide fagmiljøer innen blant annet arbeidet med bærekraftsmål, skole, klima og miljø er ressurser som kommer hele Viken-samfunnet til gode.

Kostnadene ved å dele opp Viken er store.

- Kostnadene ved å opprette Viken har vært kostander til fremtidig besparelse i kroner og øre, og i bedre tjenester. Kostnader til en oppdeling av Viken vil være kostnader som genererer fremtidig økte kostnader.
- Engangskostnaden for å dele opp Viken er estimert til 360–440 mill kr. Fylkesrådet legger til grunn at staten dekker denne engangskostnaden. Uavhengig av om staten eller Viken selv dekker hele eller deler av denne kostnaden er det ca 400 mill som heller kunne vært brukt til f.eks bedre skole og mer kollektivtrafikk.
- Dersom Viken blir delt opp vil to av de tre nye fylkene (Østfold og Buskerud) få betydelige økonomiske utfordringer. De vil måtte kutte i driftsbudsjettet og kan ikke gjøre planlagte investeringer i skoler, kollektivtrafikk og veier, inkl gang- og sykkelveier.
- Risikoen for å miste mange ansatte og mye kompetanse i prosessen er stor. Risikoen er særlig stor på samferdsels-feltet og i de mindre fagmiljøene f.eks spesialiserte felt innen klima- og miljø, næringsutvikling og kultur.
- Stor ressursbruk på en oppdelingsprosess vil gi forsinkelser og begrensninger i det løpende arbeidet, særlig utviklingsarbeid og arbeid med bærekraftsmålene.
- Det politiske arbeidet i fylkestinget vil i praksis settes på vent i nesten to år, ettersom Viken fylkesting ikke vil ha politisk legitimitet til å ta beslutninger med konsekvenser for framtida for tre nye fylker. Det vil gjøre at mange prosesser stanser opp og at f.eks investeringsbeslutninger blir utsatt.

Høring fram til 1.februar

I høringsbrevet er kommunene oppfordret til å svare på fem spørsmål:

1. På hvilken måte kan fylkeskommunen bidra med støtte til din kommune eller organisasjon?
2. Har Viken fylkeskommune som partner for din kommune eller organisasjon styrket eller svekket seg som samarbeidspartner og som bidragsyter til å løse felles problemstillinger?
3. Hva vil konsekvensene for tjenesteyting og samfunnsutvikling være for din kommune eller organisasjon ved en fylkesoppdeling?
4. Hva vil konsekvensene for tjenesteyting og samfunnsutvikling være for din kommune eller organisasjon dersom Viken opprettholdes?
5. Vil Viken fylkeskommune ha potensial til å bidra til at din kommune eller organisasjon får bedre støtte, eller vil et mindre fylke kunne bistå deg/dere på en bedre måte?

Mulige formuleringer til bruk i kommunestyrets behandling av høringen:

X kommune mener at Viken ikke bør deles opp, men fortsette som eget fylke. Vi trenger en fylkeskommune som er en fremoverlent utviklingsaktør for hele regionen, og som gir kommunene støtte og forutsigbarhet.

X kommune mener at fylkene må få overført flere oppgaver og mer ansvar fra staten.

X kommune mener det er viktig at Viken fylkeskommune, gjennom det regionale planarbeidet, bidrar overfor kommunene med kompetanse og forutsigbarhet for kommunenes arbeid innen blant annet klima og miljø, areal og transport, innovasjon og næringsutvikling, kultur og integrering.

X kommune mener at Viken må ta en ledende rolle som utviklingsaktør når det gjelder videregående skole, sett i lys av fullføringsreformen.

X kommune mener at Viken må heve ambisjonsnivået for den videregående skolen i hele fylket, og vise vei i implementeringen av fullføringsreformen og retten til å fullføre videregående opplæring for alle.

X kommune mener at Viken må bidra til styrket kompetansemiljø rundt elevenes kunnskap om valg av videregående opplæringsprogram og vise vei mot nasjonale fullføringsmål.